

BRUG AF VIDEN OG DATA PÅ IDRÆTS- OG FRITIDSOMRÅDET I KOMMUNERNE

December 2024 / Peter Forsberg

Idrættens
Analyseinstitut

BRUG AF VIDEN OG DATA PÅ IDRÆTS- OG FRITIDS- OMRÅDET I KOMMUNERNE

Titel

Brug af viden og data på idræts- og fritidsområdet i kommunerne

Forfatter

Peter Forsberg

Øvrige bidragydere

Nikolaj Ravn

Layout

Idrættens Analyseinstitut

Forsidefoto

Maskot/Getty Images

Udgave

1. udgave, Aarhus, december 2024

Pris

Rapporten kan downloades gratis på www.idan.dk samt på www.talogviden.dk

ISBN

978-87-94468-38-1 (pdf)

Udgiver

Idrættens Analyseinstitut

Frederiksgade 78B, 2.

DK-8000 Aarhus C

T: +45 3266 1030

E: idan@idan.dk

W: www.idan.dk

Gengivelse af denne rapport er tilladt med tydelig kildehenvisning.

Indhold

Indledning.....	6
Resume og opmærksomhedspunkter	6
Kort om undersøgelsens metode	10
Undersøgelsens resultater	12
Brug af viden og data i kommuner	12
Vurdering af evne til at arbejde med viden og data	21
Fremtidige perspektiver.....	25
Litteratur	29

Indledning

Formålet med denne undersøgelse er at give et aktuelt billede af, hvordan kommuner bruger viden og data i forbindelse med forvaltningsmæssige og politiske beslutninger på idræts- og fritidsområdet.

Undersøgelsen er afrapporteret i to dele. Denne del indeholder politikere og forvaltningers svar på en spørgeskemaundersøgelse, som giver indblik i deres holdninger til og vurdering af anvendelsen af viden og data i deres kommuner, mens den anden delrapport 'Casebeskrivelser af kommuners brug af viden og data' går i dybden med eksempler på konkrete cases, hvor kommuner anvender viden og data.

Den samlede undersøgelse indgår som en del af partnerskabet mellem IFFD og Idrættens Analyseinstitut, der skal skabe grundlag for gode politiske beslutninger og stærk kommunal forvaltning af idræt og fritid i landets kommuner. Undersøgelsen knytter an til målsætningen ved at undersøge politikere og forvaltningers brug af og holdning til viden og data på idræts- og fritidsområdet.

Viden og data er de senere år blevet en større og større del af den kommunale forvaltning af idræts- og fritidsområdet, og derfor er det interessant netop nu at få blik for, hvordan politikere og forvaltninger ser på dette.

En tese i undersøgelsen er, at god og effektiv forvaltning af idræts- og fritidsområdet i landets kommuner kræver en vis enighed og forståelse mellem embedsmænd og politikere i forhold til feltets formål og udfordringer på et generelt plan, men også i forhold til relevansen af at bruge viden og data i forbindelse med politiske beslutninger. Det sidste er i fokus i denne undersøgelse gennem en række spørgsmål og vurderinger, som kortlægger, hvordan politikere, chefer og konsulenter gør brug af viden og data i forhold til at træffe beslutninger i deres kommuner. På denne måde er undersøgelsen med til at tage temperaturen på, hvordan det politiske system på idræts- og fritidsområdet har det.

De centrale resultater fra undersøgelsen er samlet i et resume, hvor fremtidige opmærksomhedspunkter også præsenteres. Derefter følger en mere grundig afrapporteringen af undersøgelsen.

Resume og opmærksomhedspunkter

Baggrunden for at gennemføre denne undersøgelse er en ambition om at skabe grundlag for gode politiske beslutninger og stærk kommunal forvaltning af idræt og fritid i landets kommuner. Et element for god og effektiv forvaltning af idræts- og fritidsområdet i landets kommuner er en vis enighed og forståelse mellem embedsmænd og politikere i forhold til relevansen af at bruge viden og data i forbindelse med politiske beslutninger.

Undersøgelsen har fokus på politikere og forvaltningsniveauet, som i undersøgelsen udgøres af forvaltningschefer og konsulenter på idræts- og fritidsområdet i landets kommuner. Undersøgelsen har deltagelse af 147 repræsentanter fra 50 kommuner, som via en

spørgekemaundersøgelse giver indblik i, hvordan de politiske og administrative lag anvender viden og data på idræts- og fritidsområdet. De fleste deltagere i undersøgelsen (46 pct.) har arbejdet eller været politiker på området i seks eller flere år, og der er altså tale om respondenter med stor erfaring.

Helt overordnet viser undersøgelsen, at politikere primært træffer beslutninger ud fra deres holdninger, mens chefer og konsulenter primært træffer beslutninger ud fra viden og data. Politikerne er valgt ud fra deres holdninger, og dem tager de med, når de træffer beslutninger på området. I rapporten 'Casebeskrivelser af kommuners brug af viden og data' fremgår eksempler på, hvilke konkrete emner og problemstillinger som kommuner bruger viden og data i relation til.

Yderligere viser undersøgelsen, at det primært er forvaltningen, som opfordrer til, at der bruges viden på området. Det er en vurdering, som politikere, chefer og konsulenter er enige i.

Ser man på den mere konkrete brug af viden, er det interessant, at chefer og konsulenter i forvaltningerne orienterer sig i flere videnskilder, end politikere gør, og når politikere bruger videnskilder, er det primært i form af interesseorganisationer (primært DIF og DGI). Det er primært chefer og konsulenter, som bruger vidensinstitutioner.

Også når man ser på at bruge viden til særlige opgaver og inden for særlige områder overgår chefer og konsulenter politikere. Det tegner et billede af, at det især er forvaltningen, som arbejder med viden og data. Men samtidig viser undersøgelsen, at politikere er mere tilfredse end forvaltningen med kommunens evne til at bruge viden og data.

Når det gælder politikere, så vurderer flertallet, at de er godt klædt på til at træffe beslutninger på idræts- og fritidsområdet. Dertil kommer, at tre ud af fire politikere direkte angiver, at de er meget tilfredse eller tilfredse med forvaltningens evne til at gøre viden og data anvendelig.

Endelig har undersøgelsen undersøgt politikere og forvaltnings blik på fremtiden. Forvaltningerne vurderer, at viden og data får større betydning fremadrettet på området, end politikere gør, og der er visse forskelle i, hvilke emner politikere og forvaltninger vurderer, at man skal blive bedre til at inddrage viden og data i relation til. Politikerne er optaget af foreningsudvikling samt planlægning og udvikling af idræts- og fritidsfaciliteter, mens cheferne og konsulenterne især betoner planlægning og udvikling af idræts- og fritidsfaciliteter, samspillet med andre forvaltningsområder samt tilbud eller initiativer målrettet særlige målgrupper.

Når det kommer til barrierer for at bruge viden og data mere, peger politikere især på økonomi og lovgivning, mens forvaltningerne peger på manglende tid og datakompetencer. På disse områder synes der at være betydelige forskelle mellem politikere og forvaltningsniveauet.

Hvad siger undersøgelsen om forholdet mellem politikere og forvaltning?

Undersøgelsen er interessant i et bredere perspektiv, fordi den – selvom den alene fokuserer på politikere og forvaltningers brug af viden og data – giver indblik i forholdet mellem de to niveauer i kommunerne.

Det teoretiske afsæt er her, at politikerne har til opgave at sætte den politiske retning og lede forvaltningen i kommunen, mens cheferne og konsulenterne i forvaltningen har til opgave at forberede de politiske beslutninger og føre dem ud i livet. Denne idealforestilling lader sig sjældent gøre i praksis, men det er ifølge Grønnegård Christensen, Munk Christiansen og Ibsen (2007) essentielt, at forvaltningen rådgiver politikerne i overensstemmelse med den politiske ledelses ambition og ønsker.

Ifølge dem er det ikke forventeligt eller muligt, at alle forvaltningens aktiviteter kan dikteres eller rammesættes fra politisk hold, og derfor ser man også, at forvaltningen i en vis forstand har frihed til at agere uden et direkte politisk mandat. Men det er vigtigt – som Grønnegård Christensen, Munk Christiansen og Ibsen pointerer – at forvaltningen agerer under hensyn til de overordnede politiske ønsker og retninger.

Det er i den henseende interessant, at undersøgelsen jf. punkt 2 herunder viser en række ubalancer mellem politikere og forvaltning, når det gælder brugen af viden og data. Det store spørgsmål er så, om det falder inden for forvaltningens frie råderum og sker i forlængelse af de politiske hensigter og for at klæde politikerne på, eller om det omvendt indikerer, at forvaltningen tager deres mandat for langt og går længere, end politikerne ønsker? Undersøgelsen resultater kan tolkes i to retninger:

1. Forvaltningen klæder politikerne på

En tolkning går på, at forvaltningen agerer inden for det politiske mandat. Forvaltningen er mere videns- og databegærlige end politikerne, men det sker blandt andet med hensigt om at klæde politikerne på til at træffe beslutninger på et oplyst grundlag. I bestræbelserne på at klæde politikerne på, er det nødvendigt for forvaltningen at orientere sig i viden og data og fremlægge essensen for politikerne. Her er det ikke et problem – nærmere en naturlig konsekvens – at forvaltningen er mere vidensorienteret end politikerne.

Denne tolkning bakkes umiddelbart op af politikerne. Seks ud af ti politikere giver således udtryk for, at de er godt klædt på til at træffe beslutninger på idræts- og fritidsområdet, og tre ud af fire politikere er meget tilfredse/tilfredse med forvaltningens evne til at gøre viden og data anvendelig i forhold til at træffe politiske beslutninger på idræts- og fritidsområdet.

2. Politikere og forvaltning ser forskelligt på viden og data

En anden tolkning er, at de relativt mange punkter, hvor politikere og forvaltning har forskellige opfattelser, er et udtryk for, at de ikke ser ens på behovet for at anvende viden og data i forbindelse med beslutninger på idræts- og fritidsområdet, og at forvaltningen går længere, end politikerne ønsker.

Ud over selve brugen af viden viser undersøgelsen en række forskelle. Det gælder i forhold til vurderingen af kommunens evne til at anvende viden og data, hvor politikerne er noget mere tilfredse end chefer og konsulenter, ligesom chefer og konsulenter tillægger viden og data noget større betydning for områdets fortsatte udvikling end politikerne. Også når det gælder, hvilke områder der fremadrettet er fokus på at bruge viden i relation til samt barrierer for at bruge viden og data, er der betydelige forskelle mellem politikere og forvaltning.

Det er ikke muligt at svare entydigt på, om de observerede forskelle i forhold til brug af viden og data er udtryk for, at der er sket en (delvis) dekopling mellem politikere og forvaltning, eller om forvaltningens større fokus på viden og data sker med henblik på at klæde politikerne på og i hovedtræk er i overensstemmelse med politikernes ønske.

Kort om undersøgelsens metode

Denne undersøgelse har fokus på politikere og forvaltningers brug af viden og data på idræts- og fritidsområdet.

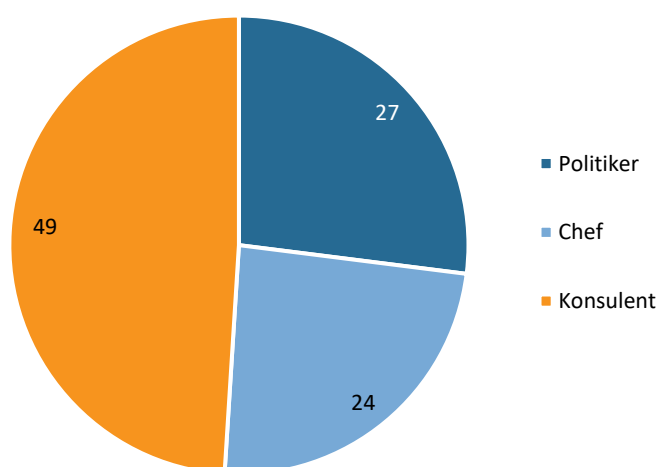
Kommuner kan opdeles i det besluttende lag (politikerne), det administrative lag (embedsværket) og det udførende lag (de kommunalt ansatte) (Rambøll). Undersøgelsen har fokus på de to første lag af denne kategorisering i form af det politiske lag og det administrative lag.

Det politiske lag udgøres af personer, som har plads i politiske udvalg på idræts- og fritidsområdet, mens det administrative lag er opdelt i chefer og konsulenter på idræts- og fritidsområdet.

Undersøgelsen er gennemført blandt alle landets kommuner, og i alt har 147 repræsentanter fra 50 kommuner har deltaget. Der er deltagere fra alle regioner.

Hver anden respondent i undersøgelsen er en konsulent, mens der er lidt flere politikere end chefer.

Figur 1: Respondenternes rolle (pct.)

Figuren viser svar på spørgsmålet 'Hvad er din rolle i den kommune, som du er ansat eller politiker i?' (n=147).

Der findes ikke en samlet opgørelse over antallet af politikere i politiske udvalg samt chefer og konsulenter på idræts- og fritidsområdet, og det er derfor ikke muligt præcist at angive undersøgelsens repræsentativitet. I undersøgelser af denne type forholder det sig ofte sådan, at de, der har en særlig interesse i området, er mere tilbøjelige til at svare, end de, der ikke har. Det er vigtigt at tage med i tolkningen af analysens resultater. Det kan f.eks. betyde, at brug af viden og data blandt respondenterne i undersøgelsen er højere, end man finder blandt alle politikere, chefer og konsulenter på området.

Respondenterne har relativ lang erfaring på området. Knap halvdelen af respondenterne (46 pct.) har været politikere eller ansat i kommunen på idræts- og fritidsområdet i mere end seks år, mens det er få, som har beskæftiget sig med området mindre end et år (7 pct.). Heller ikke her findes en oversigt over, hvor længe politikere, chefer og konsulenter i landets kommuner har beskæftiget sig med området i deres respektive kommune, men umiddelbart er der en stor del af respondenterne, som har relativ mange års erfaring.

Det kan på den baggrund forventes, at de har et relativt godt overblik over, hvordan man i kommunen anvender viden og data, men det kan også forstærke omfanget af brug af viden og data i undersøgelsen i sammenligning med hele populationen.

Undersøgelsens resultater

Brug af viden og data i kommuner

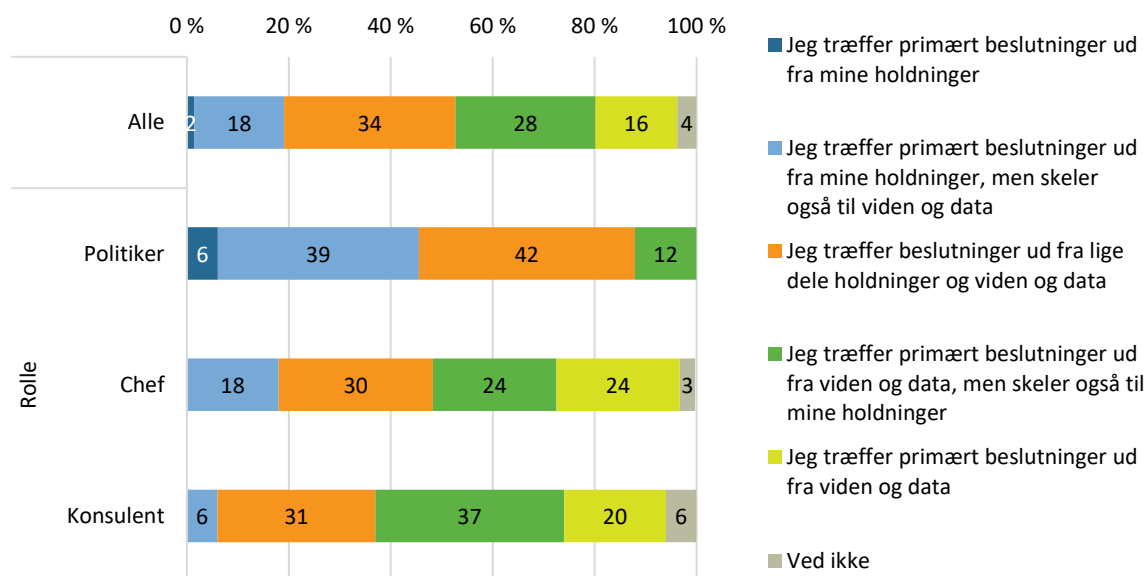
Fokus for undersøgelsen er at skabe et indblik i politikere og forvaltnings brug af viden og data på idræts- og fritidsområdet.

Det gøres indledningsvist med baggrund i to overordnede spørgsmål, som går på respondenternes vurdering af, hvilken rolle viden og data spiller for dem, når de træffer beslutninger på området, samt hvem der opfordrer til, at der bruges viden og data på området. Respondenternes svar på disse giver anledning til to indledende bemærkninger.

For det første viser undersøgelsen, at viden og data spiller en betydelige rolle på idræts- og fritidsområdet. Et flertal af respondenterne svarer således, at viden og data har større betydning for de beslutninger, de træffer, end deres egne holdninger.

Der er her forskel mellem politikere på den ene side og chefer og konsulenter på den anden. Et flertal af politikerne træffer primært beslutninger ud fra deres holdninger, om end der samtidig er en del, der angiver, at de også skeler til viden og data. Det er omvendt blandt chefer og konsulenter, hvor et flertal primært træffer beslutninger ud fra viden og data, om end holdninger også spiller en rolle.

Figur 2: Politikere træffer primært beslutninger ud fra deres holdninger, mens forvaltningen primært træffer beslutninger ud fra viden og data (pct.)

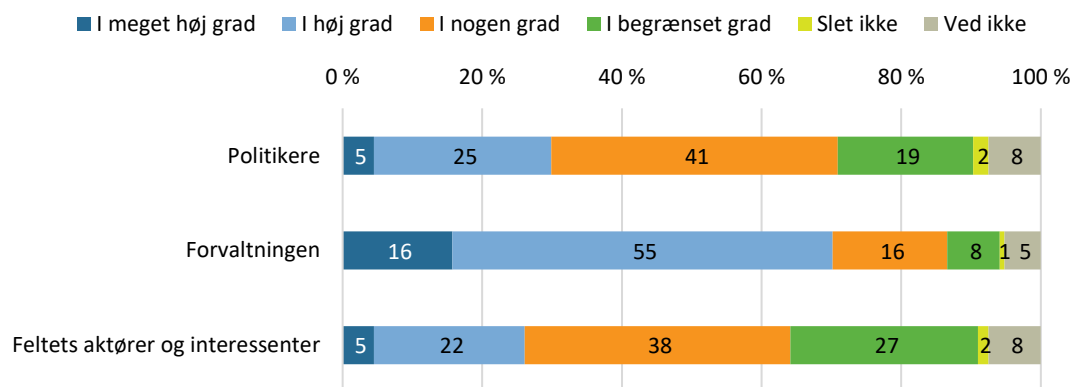

Figuren viser svar på spørgsmålet 'Hvad træffer du typisk beslutninger ud fra på idræts- og fritidsområdet?' (alle, n=131, politiker, n=33, chef, n=33 og konsulent, n=65).

For det andet viser undersøgelsen, at det ifølge respondenterne især er forvaltningen, som opfordrer til, at der bruges viden på området. Syv ud af ti respondenter svarer således, at forvaltningen i meget høj grad eller i høj grad opfordrer til, at der anvendes viden baseret

på undersøgelser, analyser og evalueringer. Ifølge respondenterne opfordrer politikere og feltets aktører og interessenter i mindre grad end forvaltningen til at bruge viden, men det er ikke sådan, at de slet ikke opfordrer til, at viden anvendes (hovedparten svarer i 'nogen grad' eller i 'begrænset grad').

Figur 3: Det er primært forvaltningen, som opfordrer til, at der bruges viden på området (pct.)

Figuren viser svar på spørgsmålet 'I hvilken grad vurderer du, at politikere, forvaltning og feltets aktører/interessenter opfordrer til, at der bruges viden baseret på undersøgelser, analyser og evalueringer?' (n=134).

Deler man svarene op på politikere og forvaltning, er der relativ enighed i den forstand, at både politikere og chefer og konsulenter svarer, at forvaltningen i højere grad end politikerne opfordrer til at bruge viden.

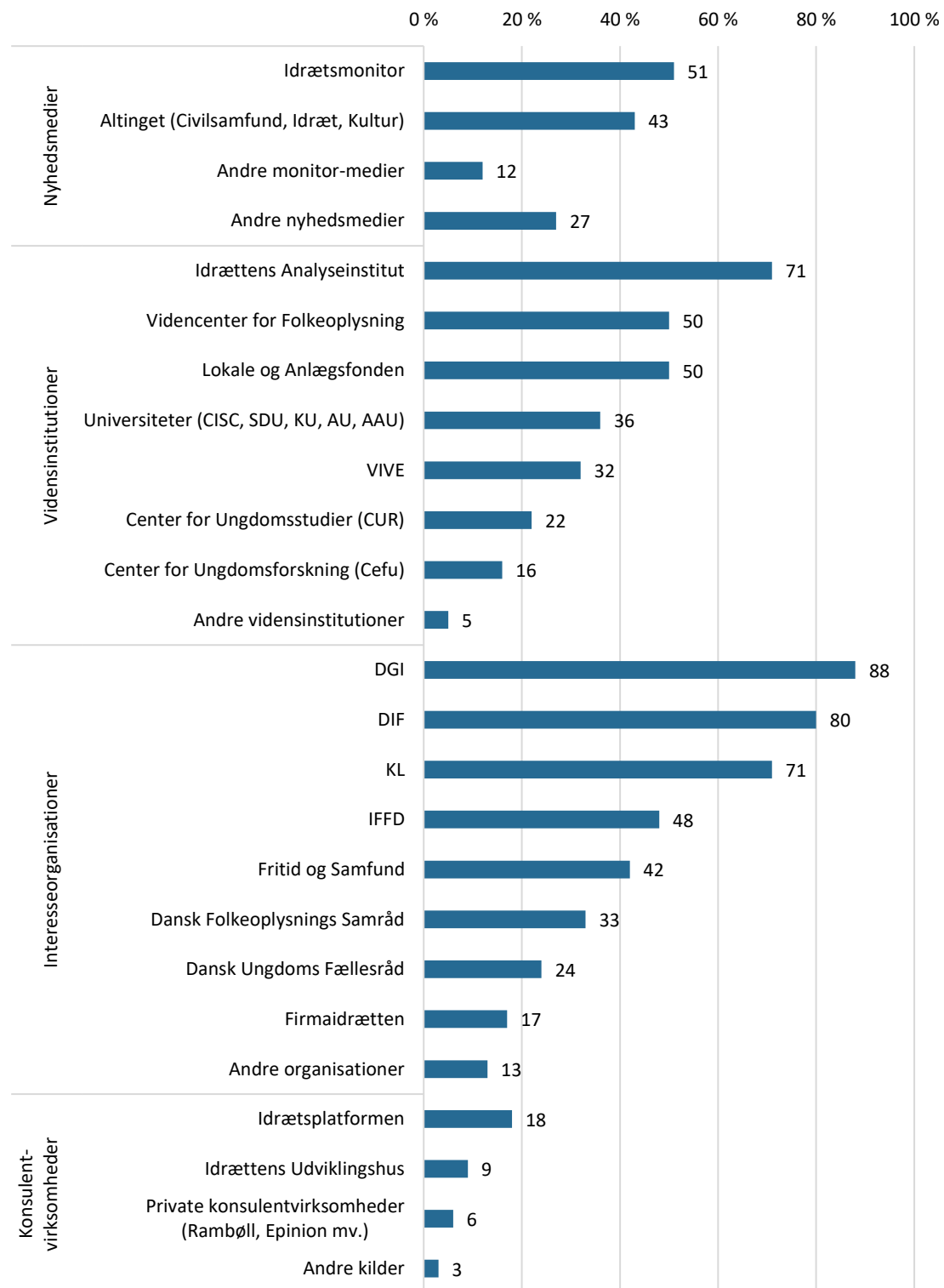
Opsummerende peger undersøgelsen derfor på, at det især er forvaltningen, der opfordrer til, at viden bruges på området, og det er også forvaltningen, som tillægger viden størst værdi, når de skal træffe beslutninger.

Brug af videnskilder

Der findes et væld af forskellige kilder, som det er muligt at orientere sig i, når det kommer til at tilegne sig nyheder og viden på idræts- og fritidsområdet. Respondenterne har her kunnet vælge mellem en række forskellige kilder, som er nyhedsmedier, vidensinstitutioner, interesseorganisationer og private konsulentvirksomheder.

De to aktører, som flest respondenter angiver at anvende, er DIF og DGI, som er interesseorganisationer. På tredjepladsen kommer Idrættens Analyseinstitut og KL, som er henholdsvis en vidensinstitution og en interesseorganisation. Derefter følger en række aktører, som omkring hver anden respondent angiver at bruge – herunder Idrætsmonitor, som er det mest anvendte nyhedsmedie.

Figur 4: Brug af videnskilder (pct.)

Figuren viser svar på spørgsmålet 'Hvilke kilder bruger du jævnligt til at orientere dig i forhold til din rolle som ansat eller politiker på idræts- og fritidsområdet?' Respondenterne kunne sætte flere kryds (n=147).

Der er visse forskelle i, hvem politikere, chefer og konsulenter benytter. Idrætsmonitor er især et nyhedsmedie, som chefer og konsulenter benytter, mens politikere i højere grad

bruger Altinget. På nær VIVE, som politikere angiver i samme omfang som chefer og konsulenter, så benyttes vidensinstitutionerne primært af chefer og konsulenter. Når det kommer til interesseorganisationer, er det primært i forhold til KL, IFFD og Fritid og Samfund, at der er forskel – disse benyttes i noget højere grad af chefer og konsulenter end af politikere.

Slår man kategorierne sammen, er det interessant, at politikere i gennemsnit angiver 6,3 forskellige kilder, konsulenter 9 og chefer 10,5. Den største forskel er i forhold til vidensinstitutioner, hvor chefer og konsulenter i gennemsnit angiver at bruge henholdsvis 3,6 og 3,3 forskellige vidensinstitutioner, mens politikere i gennemsnit angiver 1,4.

Betragter man figur 2 og 4 i sammenhæng, indikerer ovenstående, at chefer og konsulenter er mere optaget af viden og data end politikere. Chefer og konsulenter træffere i højere grad end politikere beslutninger på baggrund af viden og data, og de anvender også flere videnskilder – vidensinstitutioner – end politikere.

Brug af undersøgelser, analyser og evalueringer

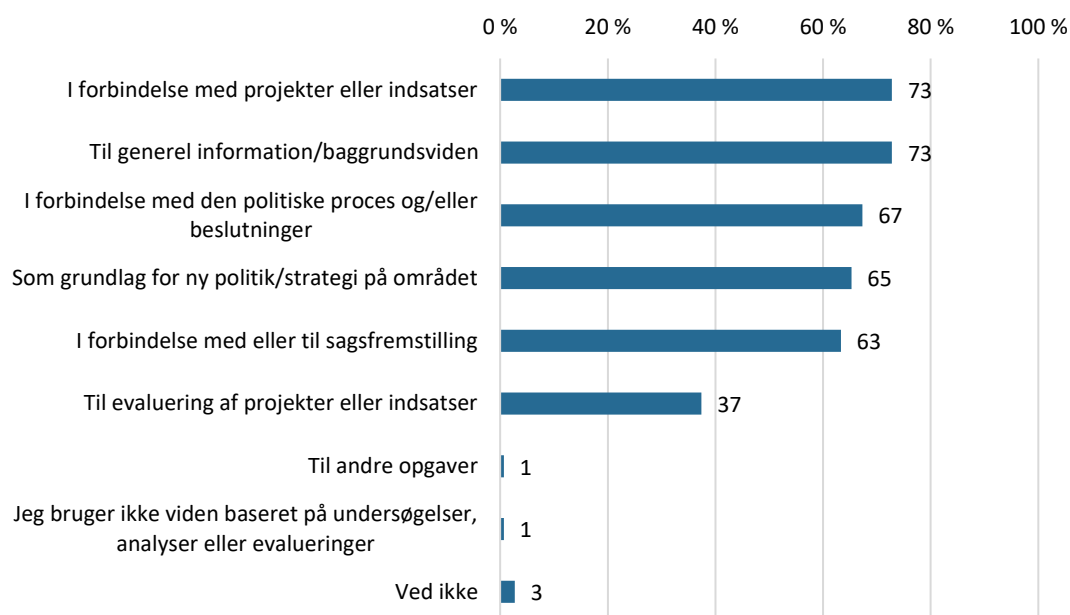
I tillæg til at undersøge, hvilke kilder respondenterne jævnligt benytter, har fokus også været på, hvilke typer af viden som er blevet anvendt i kommunerne inden for det seneste år. Viden er blevet defineret som undersøgelser, analyser og evalueringer, som kan være enten offentligt tilgængelige, rekvireret af kommunen eller udarbejdet af kommunen selv.

Respondenterne har her skulle angive, hvilke typer af undersøgelser, analyser og evalueringer man har benyttet i deres kommune inden for det seneste år. De fleste respondenter (88 pct.) angiver, at man i kommunen har benyttet offentligt tilgængelige undersøgelser, mens lidt færre (69 pct.) svarer, at kommunen selv har udarbejdet undersøgelser. Knap hver anden respondent (44 pct.) angiver, at man i kommunen har anvendt en rekvireret undersøgelse, analyse eller evaluering.

Selvom svarene skal tages med forbehold for, at respondenter fra samme kommune kan have svaret forskelligt herpå, og at svarfordelingen ikke kan ses som et samlet udtryk for, hvad kommunerne anvender, så indikerer det, at offentligt tilgængelige samt egenproducerede undersøgelser, analyser og evalueringer er relativt udbredt.

Respondenterne bruger viden baseret på undersøgelser, analyser og evalueringer til et væld af opgaver. To ud af tre eller flere angiver, at de bruger viden til fem forskellige typer af opgaver, som spænder over at bruge viden i forbindelse med sagsfremstilling til at bruge det i forbindelse med konkrete projekter.

Figur 5: Viden i form af undersøgelser, analyser og evalueringer anvendes til mange opgaver (pct.)

Figuren viser svar på spørgsmålet 'Til hvilke typer af opgaver benytter du viden baseret på undersøgelser, analyser og evalueringer?' Respondenterne kunne sætte flere kryds (n=147).

Der er et mønster i respondenternes svar, som kan beskrives af to overordnede dimensioner.

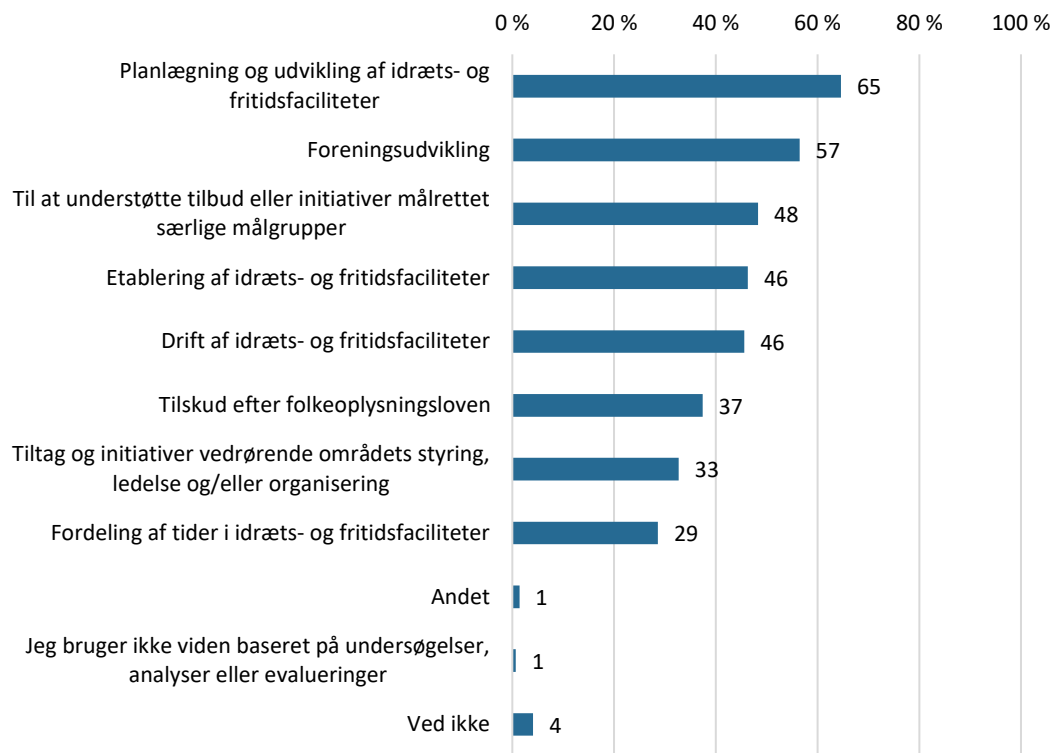
1. Den første dimension kan betegnes 'politik' og går på, at respondenterne har en tendens til at svare ens på spørgsmålene vedrørende brug af viden i forbindelse med den politiske proces og/eller beslutninger, som grundlag for ny politik/strategi og i forbindelse med eller til sagsfremstilling.
2. Den anden dimension kan betegnes 'generel viden og projekt' og går på et sammenfald mellem respondenternes svar på spørgsmålene om at anvende viden til generel information/baggrundsviden, i forbindelse med projekter eller indsatser og til evaluering af projekter eller indsatser.

Den politiske dimension er mere udbredt blandt chefer end politikere og konsulenter. Den anden dimension er mest udbredt blandt konsulenter, men fylder også en del for chefer. Omvendt fylder den noget mindre blandt politikere.

Selvom ovenstående skal tages med forbehold for, at undersøgelsen kun angiver, hvad viden bruges til af respondenterne i undersøgelsen, er det interessant, at der især er cheferne, som bruger viden til de politiske opgaver. Det kan blandt andet være for at klæde politikere på, hvilket er i fokus senere i undersøgelsen.

Fokus har også været på, hvilke områder viden bruges på. Viden benyttes især i relation til idræts- og fritidsfaciliteter (planlægning og udvikling, etablering og drift), foreningsudvikling samt til at understøtte tilbud eller initiativer målrettet særlige målgrupper.

Figur 6: Viden bruges især til opgaver vedrørende idræts- og fritidsfaciliteter, foreningsudvikling og tilbud eller initiativer målrettet særlige målgrupper (pct.)

Figuren viser svar på spørgsmålet 'Inden for hvilke områder bruger du viden baseret på undersøgelser, analyser eller evalueringer?' Respondenterne kunne sætte flere kryds (n=147).

Også her kan der identificeres to dimensioner. Den første dimension kan betegnes 'idræts- og fritidsfaciliteter' og udgøres af de tre områder, som omhandler henholdsvis planlægning, udvikling, etablering og drift af idræts- og fritidsfaciliteter. Den anden dimension kan betegnes 'foreningsudvikling og tilbud' og udgøres af foreningsudvikling samt at bruge viden til at understøtte tilbud eller initiativer målrettet særlige målgrupper.

De resterende områder (at bruge viden til tilskud efter folkeoplysningsloven, til tiltag og initiativer vedrørende områdets styring, ledelse og/eller organisering samt til fordeling af tider i idræts- og fritidsfaciliteter) indgår ikke i de to dimensioner, da der ikke er et mønster i, hvordan respondenterne svarer herpå. Når fordeling af tider i idræts- og fritidsfaciliteter ikke indgår i dimensionen 'idræts- og fritidsfaciliteter' vidner det om, at tildeling af tider i faciliteter er en opgave, som videnskabsmæssigt ikke er knyttet til planlægning, udvikling, etablering og drift af faciliteter.

Chefer bruger i højere grad end konsulenter og politikere viden relateret til idræts- og fritidsfaciliteter, mens konsulenter og chefer i højere grad end politikere bruger viden til

foreningsudvikling og tilbud. Samlet set er der altså færre politikere, som bruger viden inden for de to områder, men her er det igen vigtigt at huske på, at forvaltningen har en rolle i at klæde politikerne på, og at politikerne godt kan være orienterede, selvom de ikke selv dykker direkte ned i viden.

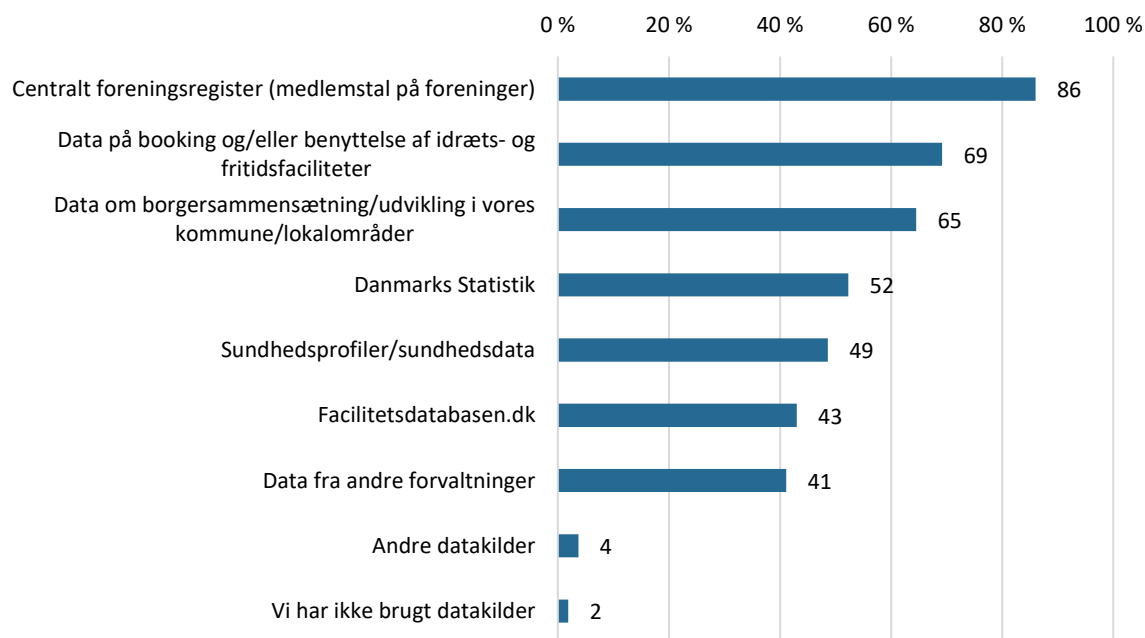
Brug af data

Foruden politikere, chefer og konsulenter brug af viden, har undersøgelsen har også haft fokus på brug af data i kommunerne. Spørgsmålene omkring data er kun stillet til forvaltningen i form af chefer og konsulenter.

Respondenterne, som har en forvaltningsrolle, har svaret på, hvilke datakilder der bruges i kommunen. Der er både tale om datakilder, som er direkte relateret til idræts- og fritidsområdet, samt datakilder, som ikke direkte er relateret til området.

De to kilder, som flest anvender, er Centralt ForeningsRegister og data på booking og/eller benyttelse af idræts- og fritidsfaciliteter. Det er begge datakilder, som er relateret til idræts- og fritidsområdet. En del angiver også at bruge data om borgersammensætningen og udviklingen i kommunen og kommunens lokalområder samt data fra Danmarks Statistik, sundhedsprofiler/sundhedsdata og andre forvaltninger. Data fra Danmarks Statistik kan være relateret direkte til idræts- og fritidsområdet, men kan også dække andre områder. De andre datakilder er ikke direkte relateret til området.

Figur 7: Brug af datakilder i kommunerne (pct.)

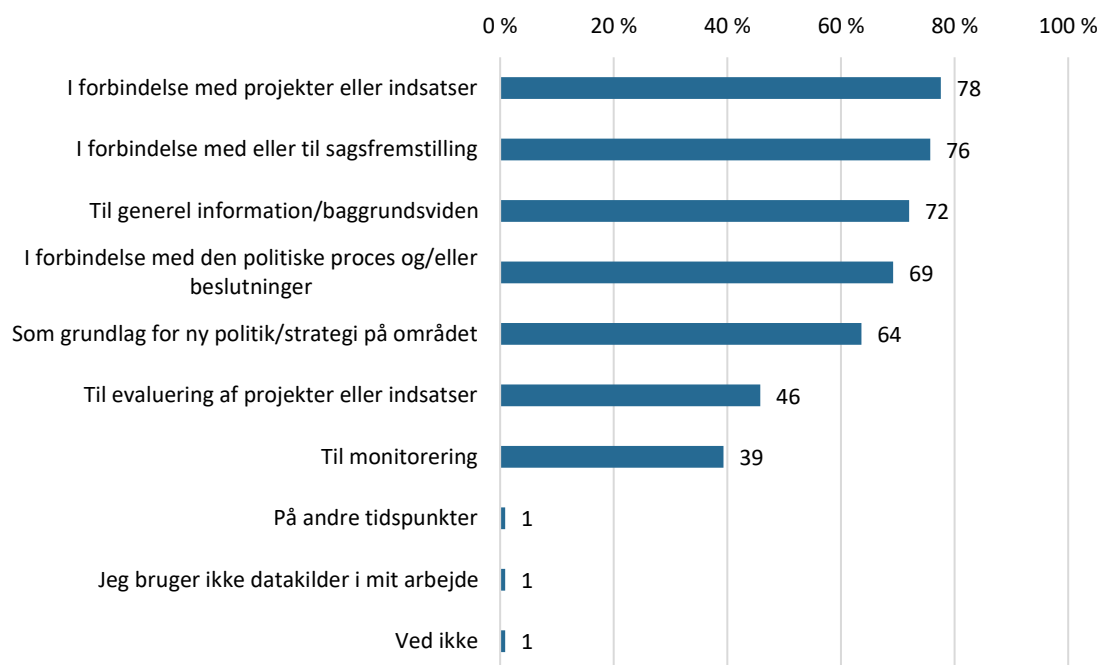

Figuren viser svar på spørgsmålet 'Hvilke typer af datakilder vurderer du, I har benyttet inden for det seneste år?' Respondenterne kunne sætte flere kryds (n=107).

Respondenterne har også angivet, hvad de selv bruger data til i deres arbejde. Der er tale om en bred vifte af opgaver, og de opgaver, som flest vælger, flugter med dem, som

respondenterne også nævnte i forhold til at anvende viden. Det er således især i forbindelse med projekter eller indsatser, sagsfremstilling, generel information/baggrundsviden, politisk proces/beslutning og ny politik/strategi på området, at data (og viden) anvendes.

Figur 8: Data anvendes til forskellige opgaver (pct.)

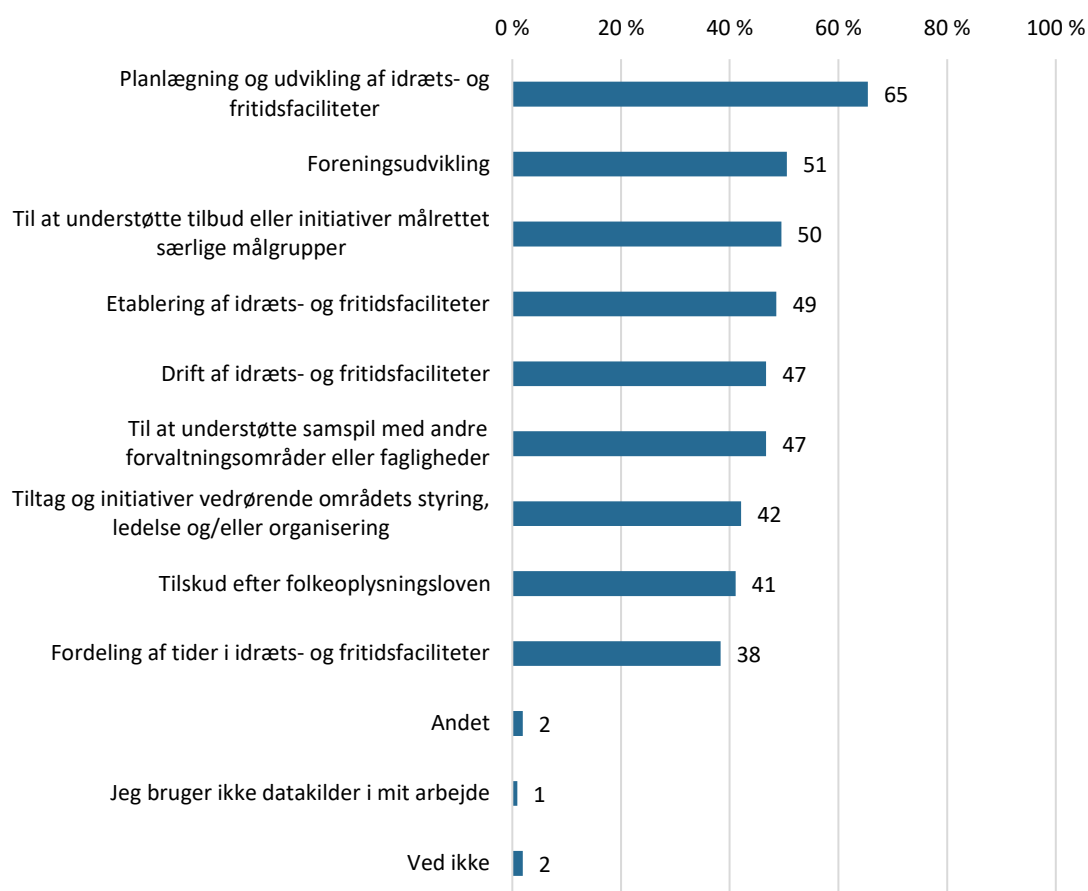

Figuren viser svar på spørgsmålet 'Til hvilke typer af opgaver benytter du data?'. Respondenterne kunne sætte flere kryds (n=107).

Der tegner sig her ikke et mønster i databrugen, som det er tilfældet med viden. Dog bruger chefer i lidt højere grad end konsulenter data i forbindelse med eller til sagsfremstilling, politisk proces/beslutning og som grundlag for ny politik/strategi, mens flere konsulenter end chefer angiver at bruge data til generel information/baggrundsviden. Forskellene er dog begrænsede, og der er derfor ikke tale om egentlige dimensioner i brugen.

Også når det gælder, hvilke områder som data bruges til, er der tale om en bred vifte. Flest angiver at bruge data til planlægning og udvikling af idræts- og fritidsfaciliteter, mens de resterende områder anvendes af knap hver anden respondent. Også her minder billedet om det, som gør sig gældende for viden.

Figur 9: Data bruges inden for mange områder (pct.)

Figuren viser svar på spørgsmålet 'Inden for hvilke områder bruger du data?' Respondenterne kunne sætte flere kryds (n=107).

Der tegner sig her heller ikke nogen dimensioner i forhold til brugen af data inden for forskellige områder, men der er mindre forskelle mellem chefer og konsulenter inden for visse områder. Chefer bruger i større grad end konsulenter data i forbindelse med idræts- og fritidsfaciliteter (det gælder i forhold til planlægning og udvikling, etablering, drift og fordeling af tider) samt tilskud efter folkeoplysningsloven, mens konsulenter i højere grad end chefer bruger data til foreningsudvikling og til at understøtte tilbud eller initiativer målrettet særlige målgrupper.

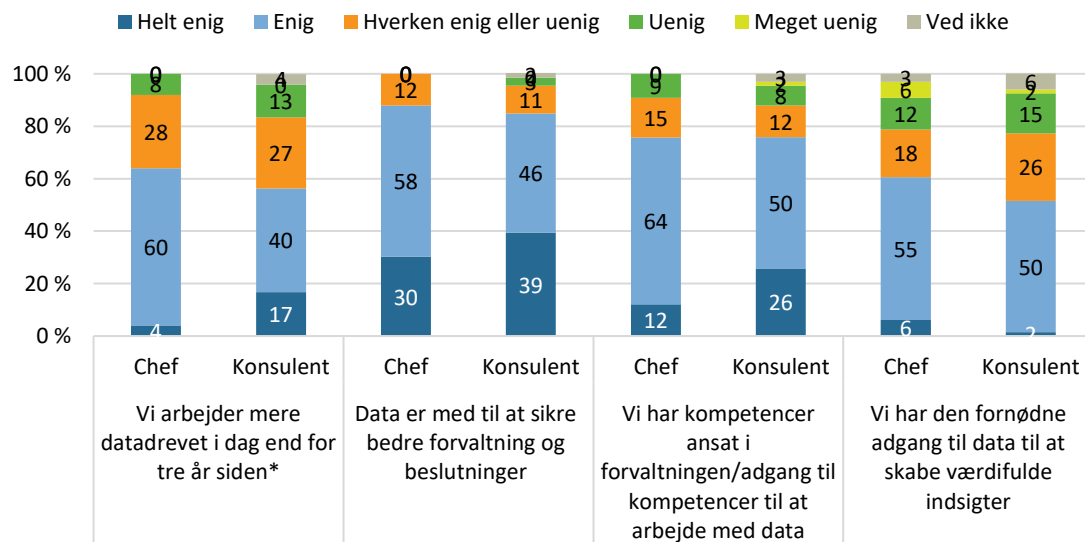
Forvaltningens evne til at anvende data

I forlængelse af brugen af data har fokus også været på en række specifikke spørgsmål til forvaltningen om, hvordan de opfatter arbejdet med data.

Her viser undersøgelsen, at de fleste chefer og konsulenter vurderer, at man i kommunen arbejder mere datadrevet i dag end for tre år siden, og at der blandt chefer og konsulenter er en tro på, at data er med til at sikre bedre forvaltning og beslutninger. Der er kun mindre forskelle mellem chefer og konsulenter vurdering.

Dertil kommer, at de fleste chefer og konsulenter vurderer, at man har kompetencer (ansat eller adgang til) i forvaltningen til at arbejde med data, mens lidt flere oplever udfordringer med adgang til data. Knap hver anden respondent angiver, at de er enten meget enige eller enige i, at de har den nødvendige adgang til data til at skabe værdifulde indsigter. Også her er der kun mindre forskelle mellem chefer og konsulenter.

Figur 10: Data sikrer bedre forvaltning og beslutninger i kommuner (pct.)

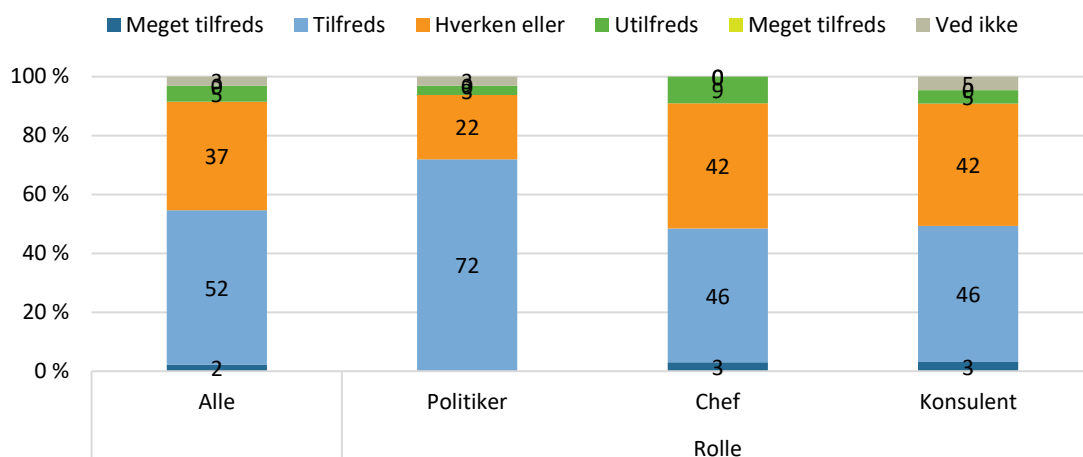
Figuren viser svar på spørgsmålet 'Hvor enig/uenig er du i nedenstående udsagn om brug af data?' (chef, n=33 og konsulent, n=66). * Kun respondenter, der har været i kommunen i mindst tre år, har svaret på dette spørgsmål.

Vurdering af evne til at arbejde med viden og data

I denne del af undersøgelsen fokuserer vi på, hvordan politikere, chefer og konsulenter opfatter og vurderer arbejdet med viden og data på idræts- og fritidsområdet.

Indledningsvist har respondenterne skulle vurdere kommunens evne til at anvende viden og data. Samlet set er hver anden respondent (54 pct.) meget tilfreds eller tilfreds med evnen til at arbejde med viden og data i den kommune, som de er politiker eller ansat i. Der er dog også en relativt stor del af respondenterne, som svarer hverken eller og utilfreds (42 pct.).

Figur 11: Især politikere er tilfredse med kommunens evne til at anvende viden og data (pct.)

Figuren viser svar på spørgsmålet 'Hvor tilfreds er du med evnen til at anvende viden og data i den kommune, som du er ansat eller politiker i?' (alle, n=130, politiker, n=32, chef, n=33 og konsulent, n=65).

Her er det væsentligt at bemærke, at politikerne er noget mere tilfredse end forvaltningen.

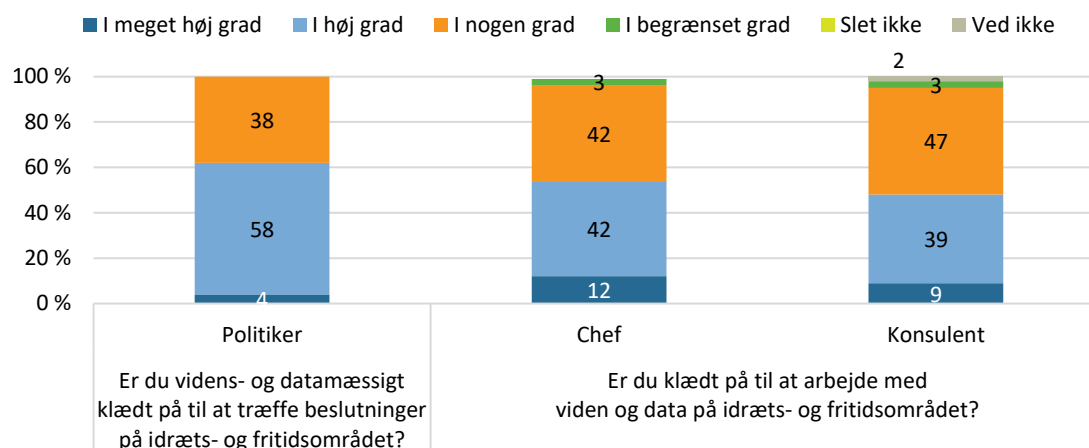
I tillæg til dette spørgsmål er respondenterne også blevet bedt om at vurdere, hvordan man i deres kommune evner at anvende viden og data i forhold til gennemsnittet for idræts- og fritidsforvaltninger i Danmark. Hovedparten af respondenter vurderer, at man i deres kommune placerer sig gennemsnitligt i sammenligning med resten af landets kommuner. Også her ses en tendens til, at politikere er mere positive over for evnerne i egen kommune i sammenligning med chefer og konsulenter.

Respondenterne er også blevet bedt om at forholde sig til, hvordan de selv har det med at anvende viden og data. Det er gjort ved at spørge ind til, hvordan de opfatter, at de er klædt på til at anvende viden og data i forbindelse med at træffe beslutninger og arbejde på idræts- og fritidsområdet. Her viser undersøgelsen, at respondenterne overordnet set oplever, at de godt klædt på.

Det gælder især politikerne, hvor hovedparten svarer i meget høj grad eller i høj grad på spørgsmålet, og der er ingen, som svarer i begrænset grad eller slet ikke.

Chefer og konsulenter er delt i to omtrent lige store grupper. En gruppe, som svarer i meget høj grad eller i høj grad, og en gruppe, som svarer i nogen grad eller i begrænset grad. Ingen svarer slet ikke.

Figur 12: Politikere er i høj grad klædt på videns- og datamæssigt til at træffe beslutninger (pct.)

Figuren viser svar på spørgsmålet 'I hvilken grad vurderer du, at du videns- og datamæssigt er klædt på til at træffe beslutninger på/arbejde med viden og data på idræts- og fritidsområdet?' (politiker, n=24, chef, n=33 og konsulent, n=66).

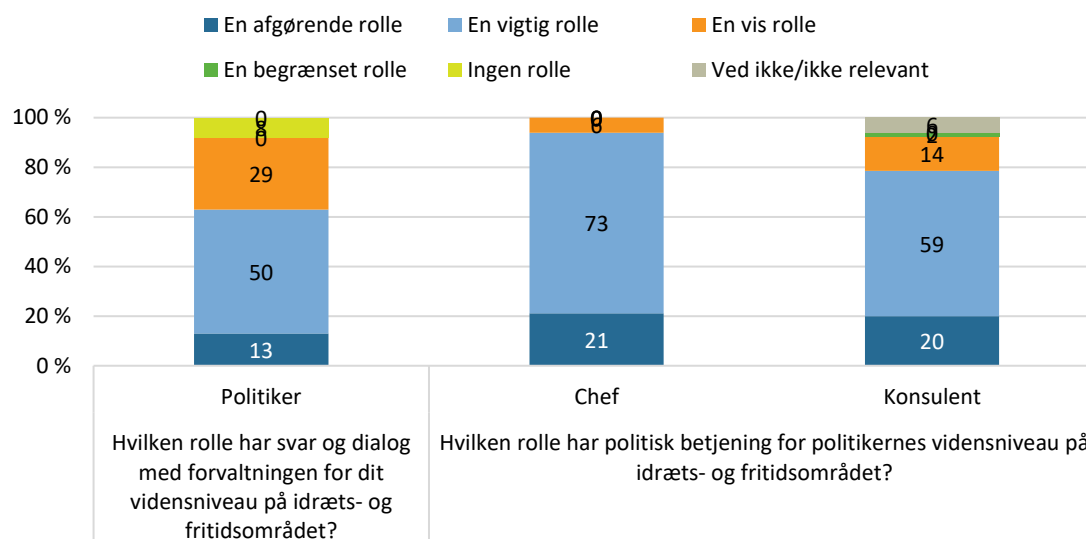
Det peger altså i retning af, at politikerne overordnet set er godt tilfredse med deres evner til at bruge viden og data, mens det er lidt mindre udtalt blandt chefer og konsulenter.

Der er forskellige måder, hvorpå politikerne bliver klædt på til at træffe politiske beslutninger. Ud over at de på egen hånd kan søge viden og indsigt, spiller forvaltningen også en væsentlig rolle. Det sker f.eks. i forbindelse med sagsfremstilling i forbindelse med politiske møde og via løbende politisk betjening. Hyppigheden af politisk betjening og betydningen af den har også været i fokus i undersøgelsen.

Undersøgelsen viser, at de fleste politikere (54 pct.) henvender sig til forvaltningen på månedsbasis eller sjældnere, mens hver fjerde (25 pct.) angiver, at de henvender sig ca. én gang hver anden uge. Det er få (13 pct.), som henvender sig én eller flere gange på ugebasis, mens 8 pct. svarer 'ved ikke'.

Selvom hyppigheden af betjeningen er relativ sparsom, har den stor betydning for politikernes vidensniveau. Det billede gør sig især gældende blandt chefer og konsulenter, men også politikerne tillægger betjeningen en vigtig rolle for deres vidensniveau på idræts- og fritidsområdet.

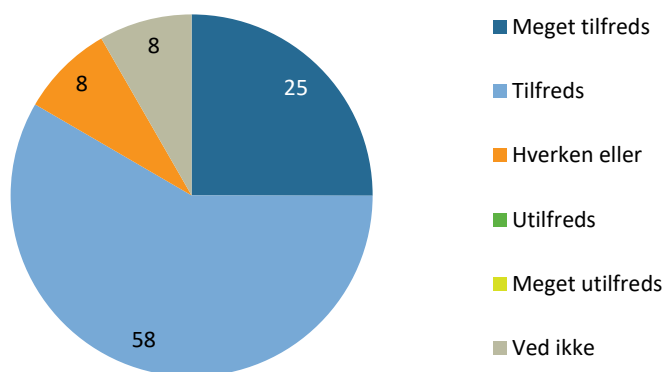
Figur 13: Politisk betjening har en vigtig betydning for politikernes vidensniveau (pct.)

Figuren viser svar på spørgsmålet om politikeres vurdering af betydning af svar og dialog med forvaltningen, og chefer og konsulents vurdering af betydningen af politisk betjening for politikernes vidensniveau (politikere, n=24, chef, n=33 og konsulent, n=65).

Nok så relevant er politikerne afslutningsvis blevet bedt om at vurdere, hvor tilfredse de er med forvaltningens evne til at gøre viden og data anvendelig for dem i forhold til at træffe politiske beslutninger på idræts- og fritidsområdet. Helt overvejende er der tilfredshed blandt politikerne, og det er kun ganske få (8 pct.), som svarer hverken eller. Ingen svarer utilfreds eller meget utilfreds.

Figur 14: Politikerne er tilfredse med forvaltningens evne til at gøre viden og data anvendelig (pct.)

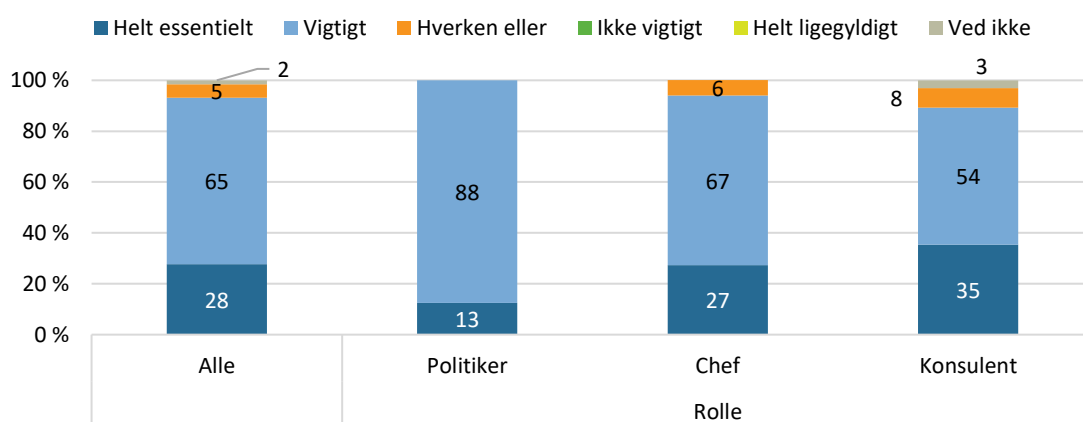
Figuren viser svar på spørgsmålet 'Hvor tilfreds er du med forvaltningens evne til at gøre viden og data anvendelig i forhold til at træffe beslutninger på idræts- og fritidsområdet?' (politikere, n=24).

Fremtidige perspektiver

Rapporten rundes af med at se på, hvordan respondenterne ser på brug af viden og data fremadrettet samt aktuelle udfordringer med at bruge viden og data.

Overordnet set er der tiltro blandt respondenterne til, at viden og data er vigtigt for den fortsatte udvikling af idræts- og fritidsområdet i den kommune, som de repræsenterer. Der er mindre forskelle mellem politikere, chefer og konsulenter, som primært går på, at flere chefer og konsulenter vurderer, at viden og data er helt essentielt. Ingen respondenter vurderer, at viden og data ikke er vigtigt eller helt ligegyldigt.

Figur 15: Viden og data er vigtig for den fortsatte udvikling af idræts- og fritidsområdet (pct.)

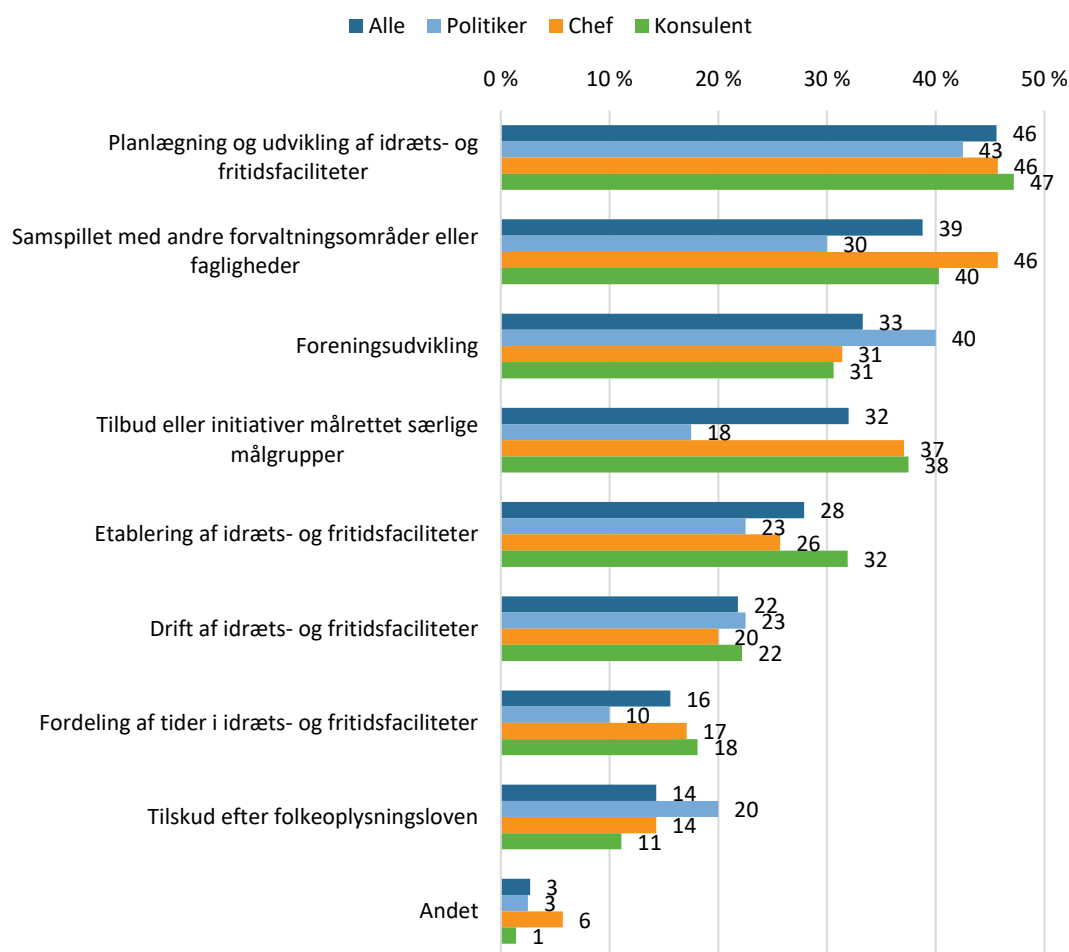

Figuren viser svar på spørgsmålet 'Hvor vigtigt mener du, at viden og data er for fortsat udvikling af idræts- og fritidsområdet i den kommune, du er ansat eller politiker i? (alle, n=132, politiker, n=32, chef, n=33 og konsulent, n=65).

Respondenterne er i forlængelse heraf blevet bedt om at vurdere, hvilke emner det er vigtigst at blive bedre til at inddrage viden og data i relation til. Respondenterne kunne her vælge op til tre emner.

Respondenterne peger på, at det især er i forhold til planlægning og udvikling af idræts- og fritidsfaciliteter, samspil med andre forvaltningsområder, foreningsudvikling og tilbud eller initiativer målrettet særlige målgrupper, at der er behov for at blive bedre til at inddrage viden og data.

Figur 16: Viden og data skal i højere grad inddrages i relation til planlægning og udvikling af idrætsfaciliteter samt samspil med andre forvaltningsområdet (pct.)

Figuren viser svar på spørgsmålet 'Inden for hvilke områder ser du størst behov for, at I bliver bedre til at inddrage viden og data?' Respondenter kunne maksimalt vælge tre svar (alle, n=147, politiker, n=40, chef, n=35, konsulent, n=72).

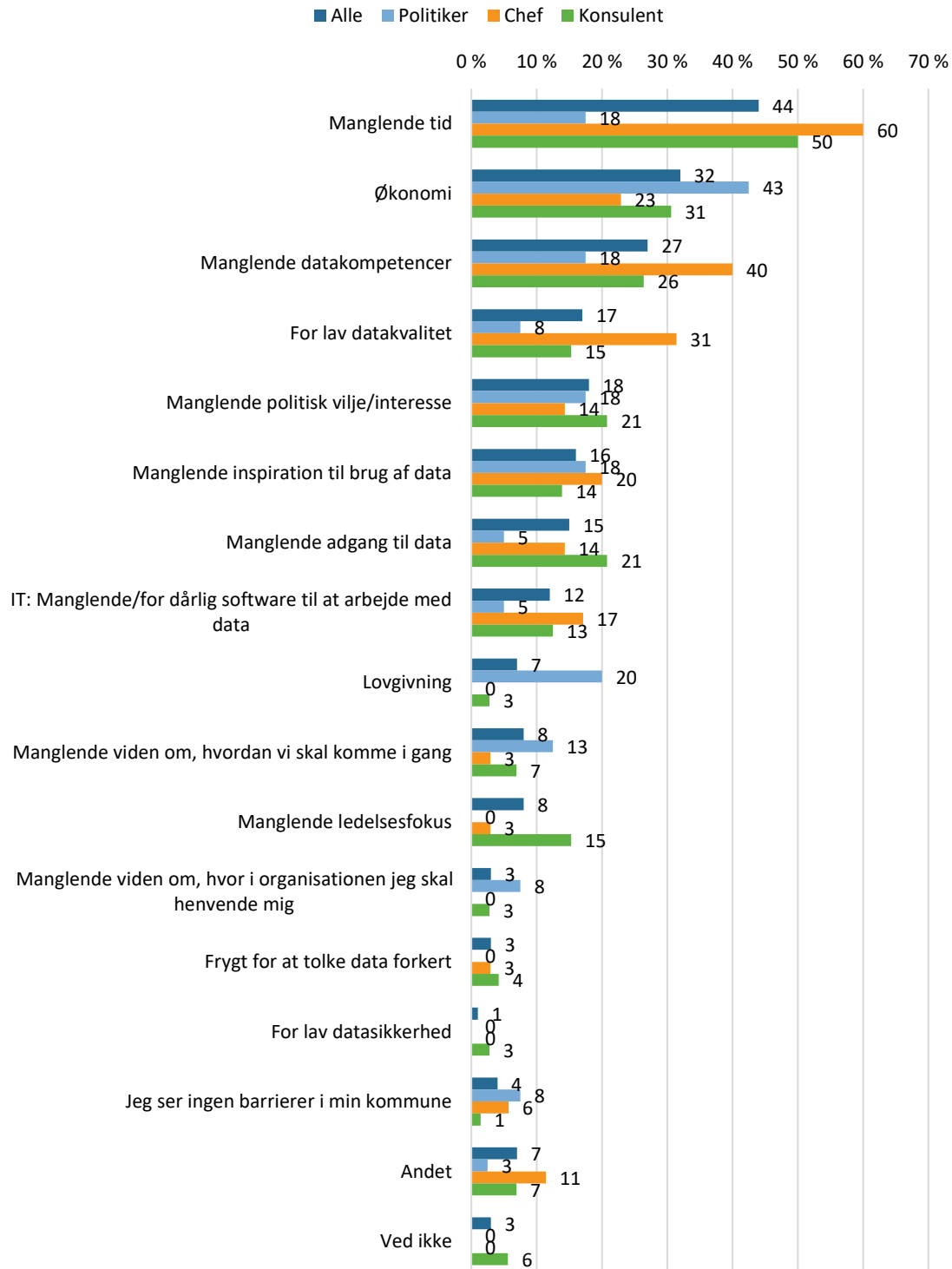
Der tegner sig nogle væsentlige forskelle i vurderingen mellem politikere, chefer og konsulenter, som det fremgår af figuren. Planlægning og udvikling af idrætsfaciliteter og samspillet med andre forvaltningsområder er især noget, som chefer og konsulenter er optaget af, mens politikere i højere grad betoner brug af viden og data til foreningsudvikling. Chefer og konsulenter er omvendt i noget højere grad end politikere optaget af at blive bedre til at anvende viden og data i forbindelse med tilbud eller initiativer målrettet særlige målgrupper.

Endelig har fokus i undersøgelsen også været på, hvilke barrierer respondenterne ser for at bruge viden og data mere. Også her har respondenterne kunnet vælge op til tre grunde. Respondenterne har haft mulighed for at vælge 'ingen barrierer', men det er der relativt få respondenter, som har gjort.

Ser man på barriererne, så er de tre mest valgte barrierer manglende tid, økonomi og manglende datakompetencer. Få vælger omvendt manglende viden om, hvor jeg skal

henvende mig i kommunen, frygt for at tolke data forkert og datasikkerhed. Det indikerer, at der især er tale om barrierer knyttet til ressourcer og datakompetencer.

Figur 17: Manglende tid, økonomi og datakompetencer er de væsentligste barrierer (pct.)

Figuren viser svar på spørgsmålet 'Hvilke tre barrierer ser du som de væsentligste i forhold til at anvende viden og data i højere grad end i dag?' Respondenter kunne maksimalt vælge tre svar (alle, n=147, politiker, n=40, chef, n=35, konsulent, n=72).

Der er betydelige forskelle på politikere, chefer og konsulents syn på barrierer. Chefer og konsulenter peger især på manglende tid og manglende datakompetencer, som omvendt ikke fylder så meget hos politikere, som i stedet vurderer, at økonomi er en barriere.

Politikere angiver i markant højere grad end chefer og konsulenter, at lovgivning er en barriere. Chefer pointerer især, at lav datakvalitet er en barriere, mens konsulenterne i højere grad angiver, at det er adgangen til data, som er en barriere.

Litteratur

Grønnegård Christensen, Munk Christiansen og Ibsen (200x). Politik og forvaltning, 2. udgave, Academia

